

kunne ønske at være i det Tilfælde, at det alene beroer paa ham. Han kan da sige: Jeg vil, under visse til Eiendommens Værdi svarende billige Betingelser, anbefale Salget; og jeg venter da, at det vil blive bifaldet; men, dersom jeg gaar hen og giver mit Samtykke til Afhændelsen af Eiendommen til en Spotpris, saa vil jeg ikke kunne vente, at det vil blive samtykket. Jeg skal blot bemærke, at der er visse betydelige offentlige Stiftelsers Eiendomme, med Hensyn til hvis Overdragelse til Eiendom der er udkommet særegne Love i den senere Tid, af hvilke Sorø Academie er det vigtigste; thi Universitetet og Communitet havde ikke meget Fæstegods tilbage, da Loven af 1852 udkom. Paa dem er naturligvis Forslaget ikke anvendeligt, men der bliver dog, som sagt, meget betydelige Dele af Bøndergodset tilbage, paa hvilke Forslaget vilde være anvendeligt.

Justitsministeren: Jeg skal blot tillade mig at berigtige et Par Misforstaaelser, som mine Uttringer have givet Anledning til efter hvad jeg horte af den ærede Forslagsstillers Foredrag. Jeg gjorde opmærksom paa, at den Sætning i § 2: at i visse Tilfælde alene Ministeriet og Besidderen blive at ansee som Parter, ikke forekom mig at være heldig. Jeg havde ikke noget imod, at Priserne paa de Gjenstande, her nævntes, i visse Tilfælde skulle bestemmes ved Skjøn, men jeg troede, at, hvis den Sætning, at alene Ministeriet og Besidderen blive at ansee som Parter, kun havde Hensyn til dette Skjøn, da var Sætningen aldeles unødvendig og burde af denne Aarsag gaae ud. Foraaavidt man derimod i denne Sætning vilde lægge det Princip, at i det Hele taget Familiens Stemme ikke skulde høres angaaende Salgsvilkaarene, da meente jeg, at den ikke fortjente at bifaldes. — Jeg gjorde opmærksom paa, at Reglen i § 2 ikke passende kunde anvendes paa Salget af enkelte Gaarde. For nærmere at oplyse dette skjelnede jeg imellem, om der fra Majorats-Besidderen indkom en almindelig Plan til Salg af hele Bøndergodset, som maatte høre til Majoratet, eller om der blot indkom Indstilling om Salg af en enkelt Gaard. Dersom der indkommer en almindelig Plan til at sælge alt Bøndergodset,

saa skal det efter Lovforslaget udregnes, hvad der maa ansees for den mindste Kjøbesum, for hvilken Godset maa sælges, og naar denne Kjøbesum er fastsat, da skal Ministeriet approbere Salget. Besidderen vil altsaa have Ret til nu at sælge, naar blot den saaledes fastsatte Kjøbesum kommer ind. Naar nu Besidderen sælger en Gaard, af hvilken ingen Landgilde har været svaret, og Skjødet kommer ind til Ministeriet, som skal bedømme, om Salgsvilkaarene ere overensstemmende med Planen, hvad saa? da har Ministeren ingen Rettesnor at gaae efter, han kan ikke vide, om han kan approbere det eller ikke. Det er først muligt at afgjøre, naar alt Bøndergodset er solgt, og Alt er kommet ind, men inden alt Bøndergodset er solgt kan der maaskee gaae 50 Aar, og indtil den Tid kan man dog ikke lade Skjødet henligge uapproberet. § 2 indeholder altsaa, selv naar der indkommer en almindelig Plan til at sælge Godset, ikke saadanne Regler, som kunne give tilstrækkelig Veiledning med Hensyn til Salget af enkelte Gaarde, naar der bliver Spørgsmaal om, hvorvidt Ministeriet skal approbere Salget af den eller ikke; men, naar dernæst Besidderen ikke indkommer med nogen saadan almindelig Plan, men kun ønsker at sælge en enkelt Gaard og kun indkommer med Indstilling derom — og derpaa maa Forslaget ogsaa passe —, og denne Gaard ingen Afgift har svaret, hvad saa? Ja, saa har man heller ingen Regel i Lovforslaget for, hvad denne Gaard skal kunne sælges for.

Ryholm: Jeg vil blot tillade mig at bemærke i Anledning af hvad den høitærede Premierminister har anført med Hensyn til Forslagets § 7, at Paragraphen maa være meget uheldigt affattet, naar man kan lægge i den, hvad den høitærede Minister har fundet deri. Det har aldrig været min Mening, at Bestyrerne af offentlige Stiftelsers Gods skulle kunne efter eget Behag sælge dette; tvertimod de skulle efter § 2 kun kunne sælge, naar de godtgjøre, at Godset, de have under Bestyrelse, bliver solgt for en Sum, hvis Renter udgjør Gjennemsnitsindtægten af 20 Aar; kun naar der indkommer en Sum, der nøiagtigen svarer til disse Indtægter capitaliseret, skulde det være